

מגילה יט

היתה כתובה בסם כו' –

סם	סקרא	קומוס	קנקנתום	דיפתרא	נייר
סמא	סקרתא	קומא	חרתא דאושכפי	דמליח וקמיח ולא עפיץ	מחקא

עד שתהא כתובה אשורית.

מקור: דכתיב **ככתבת וכלאנא**.

על הספר ובדיו וכו'.

מקור: מנלן? אתיא **כתיבה כתיבה**, כתיב הכא **ותכתב אסתר האלכה**, וכתיב התם **ויאמר להם ברוך מפיך יקרא אלפי את כל הדברים האלה ואני כתב אל הספר בדיו**.

משנה. בן עיר שהלך לכרך ובן כרך שהלך לעיר, אם עתיד לחזור למקומו - קורא כמקומו, ואם לאו - קורא עמהן.

ומהיכן קורא אדם את המגילה ויוצא בה ידי חובתו?

רבי מאיר	רבי יהודה	רבי יוסי
כולה	איס יהודי	מאחר הדברים האלה

הגבלת דברי המשנה: אמר רבא: לא שנו אלא שעתידי לחזור בלילי ארבעה עשר, אבל אין עתיד לחזור בלילי ארבעה עשר - קורא עמהן.

מקור לדבריו: אמר רבא: מנא אמינא לה - דכתיב **אל כן היהודים הפרגים הישבים צרי**

הפרגות, מכדי כתיב **היהודים הפרגים**, למה לי למיכתב **הישבים צרי הפרגות**? הא קמשמע לן: דפרוז בן יומו נקרא פרוז.

שאלה על הבאת המקור: אשכחן פרוז, מוקף מנא לן?

תשובה: סברא הוא, מדפרוז בן יומו קרוי פרוז - מוקף בן יומו קרוי מוקף.

עוד דין באותו נושא: ואמר רבא: בן כפר שהלך לעיר - בין כך ובין כך קורא עמהן.

הטעם: מאי טעמא? האי כבני העיר בעי למקרי, ורבנן הוא דאקילו על הכפרים כדי שיספקו מים ומזון לאחיהם שבכרכין. הני מילי - כי איתיה בדוכתיה, אבל כי איתיה בעיר - כבני עיר בעי למקרי.

הבאת ברייתא כקושי על רבא: איתיביה אביי: **בן כרך שהלך לעיר - בין כך ובין כך קורא כמקומו**.

קושי על דברי הברייתא עצמם: **בן כרך** סלקא דעתך? באם עתיד לחזור תליא מילתא!

תירוץ וקריאה חדשה של הברייתא ומתוך זה מקשה על רבא: אלא לאו - בן כפר!

בן כפר שהלך לעיר - בין כך ובין כך קורא כמקומו

תירוץ לקושי: ולאו תרוצי מתרצת? תני: **קורא עמהן**.

מהיכן קורא אדם את המגילה וכו'.

דעה נוספת ל-מהיכן במגילה קוראים: תניא, **רבי שמעון בר יוחאי אומר: מפליה ההוא**.

רבי מאיר	רבי יהודה	רבי יוסי	רבי שמעון בר יוחאי
כולה	איס יהודי	מאחר הדברים האלה	מפליה ההוא
ר' יוחנן: וכולן מקרא אחד דרשו ותכתב אסתר האלכה... וארדכי היהודי את כל תקף	תוקפו של אחשורוש	תוקפו של מרדכי	תוקפו של נס

מאתר הדרן והרבנית מישל כהן פרבר

• hadran.org.il •

רבי מאיר	רבי יהודה	רבי יוסי	רבי שמעון בר יוחאי
מה ראה אחשורוש שנשתמש בכלים של בית המקדש	מה ראה מרדכי דאי קני בהמן	מה ראה המן שנתקנא בכל היהודים	מה ראה אחשורוש להביא את ספר הזכרונות
משום דחשיב שבעים שנים ולא איפרוק	דשוי נפשיה עבודה זרה	משום דמרדכי לא יכרע ולא ישתחוה	דזמינתיא אסתר להמן בהדיה
דקטל ושתי	דאתרחיש ניסא	ותלו אתו ואת בניו על העץ	דאתרחיש ניסא

פסיקת ההלכה: אמר רבי חלבו אמר רב חמא בר גוריא אמר רב: הלכה כדברי האומר כולה.
ואפילו למאן דאמר **מאי יהודי** - צריכה שתהא כתובה כולה.

עוד בעניין המגילה: ואמר רבי חלבו אמר רב חמא בר גוריא אמר רב: מגילה נקראת

- נקראת **ספר** - שאם תפרה בחוטי פשתן פסולה,
- ונקראת **כרת** - שאם הטיל בה שלשה חוטי גדין כשרה,
- הגבלה: אמר רב נחמן: ובלבד שיהו משולשין.

עוד בעניין המגילה: אמר רב יהודה אמר שמואל: הקורא במגילה הכתובה בין הכתובים - לא יצא.
הגבלה: אמר רבא: לא אמרן אלא דלא מחסרא ומייתרא פורתא, אבל מחסרא ומייתרא פורתא - לית לן בה.

מעשה בעניין זה: לוי בר שמואל הוה קא קרי קמיה דרב יהודה במגילה הכתובה בין הכתובים? אמר ליה: הרי אמרו הקורא במגילה הכתובה בין הכתובים לא יצא.
הגבלת דין זה: אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן: הקורא במגילה הכתובה בין הכתובים - לא יצא. ומחו לה אמוחא: בצבור שנו.

דין שני שאמר ר' חייא בר אבא בשם ר' יוחנן: שיעור התפר - הלכה למשה מסיני.
הגבלת הדין ומחו לה אמוחא: ולא אמרו אלא כדי שלא יקרע.

דין שלישי שאמר ר' חייא בר אבא בשם ר' יוחנן: אלמלי נשתייר במערה שעמד בה משה ואלהיו כמלא נקב מחט סדקית - לא היו יכולין לעמוד מפני האורה, שנאמר **כי לא יראני האדם וחי**.

דין רביעי שאמר ר' חייא בר אבא בשם ר' יוחנן: מאי דכתיב **ואליהם ככל הדברים אשר דבר ה' עמכם בהר - מלמד שהראהו הקדוש ברוך הוא למשה דקדוקי תורה ודקדוקי סופרים, ומה שהסופרים עתידין לחדש, ומאי ניהו - מקרא מגילה.**

משנה. **הכל כשרין לקרות את המגילה חוץ מחרש שוטה וקטן, רבי יהודה מכשיר בקטן.**

חרש בדיעבד גם לא יכול לקרות	חרש בדיעבד גם יכול לקרות	חרש לכתחילה יכול לקרות (דעה נגד המשנה)
רבי יוסי היא, דתנן: הקורא את שמע ולא השמיע לאזנו - יצא, רבי יוסי אומר: לא יצא.	דלמא רבי יהודה היא, הקורא את שמע ולא השמיע לאזנו - יצא ולכתחלה הוא דלא, הא דיעבד - שפיר דמי!	ואלא מאי - רבי יהודה ואפילו לכתחלה (בגלל שיטת ר' יהודה בריה דר' שמעון בן פזי) חרש המדבר ואינו שומע - תורם לכתחלה

ניסיון להעמיד כר' יהודה ושבדיעבד חרש יכול לקרוא דחיה: לא סלקא דעתך, דקתני חרש דומיא דשוטה וקטן, מה שוטה וקטן דיעבד נמי לא, אף חרש - דיעבד נמי לא

דחיה לדחיה: ודלמא הא כדאיתא והא כדאיתא!

עוד דחיה: מדקתני סיפא: **רבי יהודה מכשיר בקטן** - מכלל דרישא לאו רבי יהודה היא.
שוב ניסיון להעמיד כר' יהודה: ודלמא כולה רבי יהודה היא, ותרי גווני קטן קתני לה, וחסורי מיחסרא והכי קתני: **הכל כשרין לקרות את המגילה חוץ מחרש שוטה וקטן, במה דברים אמורים - בקטן שלא הגיע לחינוך, אבל בקטן שהגיע לחינוך - אפילו לכתחלה, שרבי יהודה מכשיר בקטן.**

